

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від

2023 р. №

Київ

Про внесення змін до Технічного регламенту безпеки машин

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Внести зміни до Технічного регламенту безпеки машин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 62 (Офіційний вісник України, 2013 р., № 9, ст. 344), виклавши його в редакції, що додається.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 30 січня 2013 р. № 62
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України від 2023 р. №)

ТЕХНІЧНИЙ РЕГЛАМЕНТ
безпеки машин
Загальна частина

1. Цей Технічний регламент встановлює вимоги до машин щодо захисту життя або здоров'я людини, захисту тварин або рослин, а також майна та охорони навколишнього природного середовища, процедури оцінки відповідності машин та вимоги до їх обігу на ринку України та/або введення в експлуатацію.

Технічний регламент розроблено на основі Директиви 2006/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 р. щодо машин та внесення змін до Директиви 95/16/ЄС.

Дія цього Технічного регламенту поширюється на таку продукцію:

машини;
змінне обладнання;
пристрої безпеки;
підіймальне приладдя;
ланцюги, канати та текстильні стрічки;
знімні механічні пристрої трансмісії;
незавершені машини.

2. Дія цього Технічного регламенту не поширюються на:

пристрої безпеки, призначені для використання як запасні частини для заміни ідентичних пристроїв на машині, що постачає виробник цієї машини;

спеціальне обладнання, призначене для використання на ярмарках та/або в парках розваг;

машини, які цілеспрямовано створені або введені в експлуатацію для застосування в ядерній промисловості та пошкодження яких може призвести до радіоактивного випромінювання;

зброю, в тому числі вогнепальну;

такі транспортні засоби:

- сільськогосподарські та лісогосподарські трактори, за винятком машин, що змонтовані на таких транспортних засобах;

- транспортні засоби (у тому числі дво- і триколісні транспортні засоби) та причепи до них, на які поширюється дія Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання, затвердженого наказом Мінінфраструктури від 17 серпня 2012 р. № 521 “Про затвердження Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання та Порядку ведення реєстру сертифікатів типу транспортних засобів та обладнання і виданих виробниками сертифікатів відповідності транспортних засобів або обладнання”, за винятком машин, що змонтовані на таких транспортних засобах;

- автомобілі, призначені виключно для змагань;

- транспортні засоби, призначені для перевезень повітряними, рейковими чи водними шляхами, за винятком машин, що змонтовані на таких засобах;

морські судна, плаваючі платформи та машини, встановлені на їх борту;

машини, цілеспрямовано розроблені і вироблені для військових цілей або для охорони громадського порядку;

машини, цілеспрямовано розроблені та вироблені для дослідницьких цілей і тимчасового використання в лабораторіях;

шахтне канатне підймальне обладнання;

машини, призначені для переміщення артистів під час мистецьких виступів;

високовольтне електричне обладнання, а саме:

- комутаційне обладнання і апаратура управління;
- трансформатори;

низьковольтне електричне та електронне обладнання, на яке поширюється дія Технічного регламенту низьковольтного електричного обладнання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1067 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 102, ст. 3526), а саме:

- побутові електроприлади, призначені для домашнього використання;
- аудіо- і відеообладнання;
- інформаційно-технологічне обладнання;
- офісні машини загального призначення;
- комутаційне обладнання і апаратура управління;
- електричні двигуни.

Визначення термінів

3. У цьому Технічному регламенті терміни вживаються у такому значенні:

1) машина:

сукупність взаємозв'язаних частин або компонентів, з яких принаймні один є рухомим, що складаються з або пристосовані до приєднання силового приводу іншого, ніж безпосередньо прикладене зусилля людини або тварини, та з'єднані для виконання визначених функцій;

сукупність взаємозв'язаних частин або компонентів, зазначена в абзаці другому цього підпункту, в якій відсутні компоненти для її встановлення на місці або для з'єднання з джерелами енергії та руху;

сукупність взаємозв'язаних частин або компонентів, зазначена в абзацах другому та третьому цього підпункту, яка готова до встановлення і спроможна

до виконання визначених функцій у тому вигляді, в якому є, тільки за умови монтування на транспортному засобі або в будівлі чи споруді;

сукупності машин, зазначених в абзацах другому - четвертому цього підпункту, або незавершених машин, зазначених у підпункті 7 цього пункту, які для досягнення спільної мети з'єднуються і керуються так, що діють як єдине ціле;

сукупність взаємозв'язаних частин або компонентів, принаймні один з яких є рухомим, що з'єднані та призначені для підймання вантажів, єдиним джерелом живлення яких є безпосереднє прикладення зусилля людини;

2) змінне обладнання - обладнання, яке після введення в експлуатацію машини (трактора) приєднує до такої машини (трактора) безпосередньо оператор для зміни її функцій або надання нової функції, за умови, що це обладнання не є інструментом;

3) знімний механічний пристрій трансмісії - знімний компонент для передачі потужності між самохідною машиною або трактором та іншою машиною шляхом з'єднання їх при першому фіксованому підшипнику. У разі введення в обіг разом з огорожею вони повинні розглядатися як один виріб;

4) ланцюги, канати та текстильні стрічки - ланцюги, канати та текстильні стрічки, вироблені та призначені для підймальних робіт як частина підймальних машин або підймального приладдя;

5) підймальне приладдя - компонент або обладнання, що не є прикріпленим до підймальної машини, але дає змогу утримувати вантаж, розміщується між машиною і вантажем чи на самому вантажі, або є невід'ємною частиною вантажу та самостійно вводиться в обіг; стропи та їх компоненти також є підймальним приладдям;

б) пристрій безпеки - компонент, який:

- призначений для виконання функції безпеки;
- незалежно від машини вводять в обіг;

- загрожує безпеці людей у разі збою та/або неналежного функціонування;
- не є необхідним для функціонування машини або якщо цей компонент може бути замінений звичайним компонентом для забезпечення функціонування машини.

Орієнтовний перелік пристроїв безпеки наведений у додатку 5 до цього Технічного регламенту.

Для цілей цього Технічного регламенту для продукції, зазначеної в абзацах четвертому – дев'ятому пункту 1 цього Технічного регламенту, надалі використовується термін “машина”;

7) незавершена машина - сукупність, яка є майже машиною, але самостійно не може виконувати конкретну функцію. Система приводу є незавершеною машиною. Незавершена машина призначена тільки для вбудовування або складання з іншою машиною або з іншою незавершеною машиною чи обладнанням, разом утворюючи машину, на яку поширюється дія цього Технічного регламенту;

8) виробник - юридична або фізична особа, яка здійснює проектування та/або виробництво машини або незавершеної машини, на яку поширюється дія цього Технічного регламенту, та є відповідальною за відповідність машини або незавершеної машини цьому Технічному регламенту з метою введення її в обіг під власним найменуванням чи торговельною маркою (знаком для товарів і послуг) або для власного використання. У разі відсутності виробника згідно з наведеним визначенням будь-яка фізична або юридична особа, що вводить в обіг або в експлуатацію машину чи незавершену машину, на яку поширюється дія цього Технічного регламенту, повинна вважатися виробником;

9) введення в експлуатацію - перше використання за призначенням машини, на яку поширюється дія цього Технічного регламенту, в Україні;

10) введення в обіг - перше надання на ринку України машини або незавершеної машини з метою розповсюдження або використання за плату чи безоплатно;

11) гармонізований європейський стандарт - європейський стандарт, прийнятий на основі запиту Європейської Комісії для застосування законодавства Європейського Союзу щодо гармонізації;

12) уповноважений представник - будь-яка юридична або фізична особа - резидент України, що отримала письмове доручення від виробника на виконання від його імені певних зобов'язань чи процедур, пов'язаних з цим Технічним регламентом.

13) суттєві вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я - обов'язкові положення, що стосуються розроблення та вироблення продукції, на яку поширюється дія цього Технічного регламенту, для забезпечення високого рівня захисту здоров'я та безпеки людей і у разі потреби свійських тварин та майна, а у застосовних випадках - навколишнього природного середовища;

У цьому Технічному регламенті терміни “знак відповідності технічним регламентам”, “надання на ринку”, “орган з оцінки відповідності”, “оцінка відповідності”, “презумпція відповідності”, “призначення”, “технічний регламент” вживаються у значенні, наведеному в Законі України “Про технічні регламенти та оцінку відповідності”; термін “національний стандарт” - у значенні, наведеному в Законі України “Про стандартизацію”.

Суттєві вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я

4. Суттєві вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я викладені в додатку 1 до цього Технічного регламенту. Суттєві вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я для захисту навколишнього середовища застосовуються лише до машин, зазначених у пункті 2.4 зазначеного додатку.

Взаємозв'язок з іншими технічними регламентами

5. Якщо зазначені в додатку 1 до цього Технічного регламенту ризики, які можуть становити машини, повністю або частково охоплюються іншими технічними регламентами, цей Технічний регламент не застосовується щодо таких ризиків або його застосування стосовно зазначених ризиків припиняється починаючи з дати набрання чинності іншими технічними регламентами.

Державний ринковий нагляд

6. Органи виконавчої влади повинні вживати належних заходів для:

забезпечення введення в обіг та/або в експлуатацію лише тих машин, що відповідають вимогам цього Технічного регламенту, які на них поширюються, та не спричиняють небезпеку здоров'ю і безпеці людей та у разі потреби свійським тваринам або майну, а у застосовних випадках - навколишньому природному середовищу, за умови належного встановлення, обслуговування та використання за призначенням або в обґрунтовано передбачуваних умовах;

забезпечення введення в обіг лише тих незавершених машин, що відповідають вимогам цього Технічного регламенту, які на них поширюються.

Введення в обіг та/або в експлуатацію

7. До введення машини в обіг та/або в експлуатацію виробник або його уповноважений представник повинен:

забезпечити її відповідність суттєвим вимогам щодо безпеки та охорони здоров'я, зазначеним у додатку 1 до цього Технічного регламенту;

забезпечити наявність технічного файлу, вимоги до якого зазначені у додатку 7 до цього Технічного регламенту;

надати необхідну інформацію, передбачену цим Технічним регламентом, зокрема інструкції;

провести відповідні процедури з метою оцінки відповідності згідно з пунктами 13-15 цього Технічного регламенту;

скласти декларацію про відповідність, вимоги до якої зазначені у частині А додатку 2 до цього Технічного регламенту, яка повинна супроводжувати машину;

нанести знак відповідності технічним регламентам відповідно до пункту 24 цього Технічного регламенту.

До введення в обіг незавершеної машини виробник або його уповноважений представник повинен забезпечити проведення процедури, зазначеної у пунктах 16 і 17 цього Технічного регламенту.

Для цілей процедур, зазначених у пунктах 13-15 цього Технічного регламенту, виробник або його уповноважений представник повинен мати засоби, необхідні для забезпечення відповідності машини суттєвим вимогам щодо безпеки та охорони здоров'я, зазначеним у додатку 1 до цього Технічного регламенту, або мати доступ до таких засобів.

8. Якщо на машину поширюється також дія інших технічних регламентів, які охоплюють інші аспекти і передбачають маркування знаком відповідності технічним регламентам, наявність знак відповідності технічним регламентам на машині означає, що вона відповідає також таким технічним регламентам.

Якщо під час перехідного періоду застосування інших технічних регламентів виробнику або його уповноваженому представнику дозволено вибрати систему, яка буде застосована, знак відповідності технічним регламентам повинен вказувати на відповідність лише вимогам тих технічних регламентів, які були застосовані виробником або його уповноваженим представником. У такому разі відомості про застосований технічний регламент наводяться в декларації про відповідність.

Вільний рух

9. Органи виконавчої влади не повинні забороняти, обмежувати або перешкоджати введенню в обіг та/або в експлуатацію машин, що відповідають вимогам цього Технічного регламенту.

Органи виконавчої влади не повинні забороняти, обмежувати або перешкоджати введенню в обіг незавершених машин, якщо виробник або його уповноважений представник склав декларацію про вбудовування, вимоги до якої встановлені у частині Б додатку 2 до цього Технічного регламенту. У декларації про вбудовування зазначається, що незавершена машина підлягає

вбудовуванню в машину або з'єднанню з іншою незавершеною машиною з метою створення машини.

10. Під час проведення ярмарків, виставок, презентацій і подібних заходів органи виконавчої влади не повинні перешкоджати показу машин або незавершених машин, які не відповідають вимогам цього Технічного регламенту, за умови, що вони матимуть видимий напис, в якому чітко зазначається, що машини або незавершені машини не відповідають вимогам цього Технічного регламенту та не можуть бути надані на ринку до приведення їх у відповідність з цим Технічним регламентом. Крім того, під час демонстрації таких машин або незавершених машин, що не відповідають вимогам цього Технічного регламенту, повинні бути вжиті адекватні заходи безпеки для захисту людей.

Презумпція відповідності та національні стандарти

11. Машини, на які нанесено знак відповідності технічним регламентам і які супроводжуються декларацією про відповідність, зміст якої визначено у частині А додатку 2 до цього Технічного регламенту, повинні вважатися органами виконавчої влади як такі, що відповідають вимогам цього Технічного регламенту.

Відповідність машини національним стандартам, які включені до переліку національних стандартів для цілей застосування цього Технічного регламенту (далі – перелік національних стандартів), або їх частинам надає презумпцію відповідності такої машини тим суттєвим вимогам щодо безпеки та охорони здоров'я цього Технічного регламенту, що охоплюються такими стандартами або їх частинами.

Перелік національних стандартів затверджується та оприлюднюється відповідно до закону.

Процедури оцінки відповідності машини

12. Виробник або його уповноважений представник з метою оцінки відповідності машини вимогам цього Технічного регламенту повинен

застосувати одну з процедур оцінки відповідності, описаних у пунктах 13-15 цього Технічного регламенту.

13. Якщо машина не зазначена у додатку 4 до цього Технічного регламенту, виробник або його уповноважений представник повинен застосувати процедуру оцінки відповідності внутрішній контроль виробництва машин, передбачену додатком 8 до цього Технічного регламенту.

14. Якщо машина, зазначена у додатку 4 до цього Технічного регламенту, вироблена відповідно до національних стандартів, зазначених у пункті 11 цього Технічного регламенту, та за умови, що в таких стандартах враховано всі відповідні суттєві вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я, виробник або його уповноважений представник повинен застосувати одну з таких процедур:

внутрішній контроль виробництва машин, порядок здійснення якого наведений у додатку 8 до цього Технічного регламенту;

перевірку типу, порядок проведення якої наведений у додатку 9 до цього Технічного регламенту, разом із здійсненням внутрішнього контролю виробництва машин згідно з пунктом 3 додатка 8 до цього Технічного регламенту;

цілковите забезпечення якості, порядок проведення якої наведений у додатку 10 до цього Технічного регламенту.

15. Якщо машина, зазначена у додатку 4 до цього Технічного регламенту, не була вироблена відповідно до національних стандартів, зазначених у пункті 11 цього Технічного регламенту, або лише частково відповідає таким стандартам, або в таких стандартах не враховано всі відповідні суттєві вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я, або якщо не існує національного стандарту на машину, про яку йдеться, виробник або його уповноважений представник повинен застосувати одну з таких процедур:

перевірку типу, порядок проведення якої наведений у додатку 9 до цього Технічного регламенту, разом із здійсненням внутрішнього контролю

виробництва машин згідно з пунктом 3 додатка 8 до цього Технічного регламенту;

цілковите забезпечення якості, порядок проведення якого наведений у додатку 10 до цього Технічного регламенту.

Процедура оцінки відповідності незавершеної машини

16. Виробник незавершеної машини або його уповноважений представник перед введенням її в обіг повинен забезпечити:

підготовку відповідної технічної документації, вимоги до якої зазначені у частині Б додатку 7 до цього Технічного регламенту;

підготовку інструкції із складання, вимоги до якої зазначені у додатку 6 до цього Технічного регламенту;

складання декларації про вбудовування, вимоги до якої встановлені у частині Б додатку 2 до цього Технічного регламенту.

17. Інструкція із складання і декларація про вбудовування повинні супроводжувати незавершену машину до моменту її вбудовування в кінцеву машину і з цього моменту інструкція стає невід'ємною частиною технічного файлу такої машини.

Призначені органи з оцінки відповідності

18. Призначені органи з оцінки відповідності повинні відповідати загальним вимогам, установленим законом, та мінімальним критеріям, встановленим в додатку 11 до цього Технічного регламенту, які є спеціальними вимогами.

19. Призначення органів з оцінки відповідності для виконання ними як третіми сторонами завдань з оцінки відповідності згідно з пунктами 14 і 15 цього Технічного регламенту здійснюється відповідно до закону. Під час призначення органів з оцінки відповідності повинні бути зазначені конкретні процедури оцінки відповідності та категорії машин, щодо яких такі органи уповноважені проводити оцінку відповідності.

20. Якщо призначений орган з оцінки відповідності з'ясує, що відповідні вимоги цього Технічного регламенту не були виконані або більше не виконуються виробником, або що сертифікат перевірки типу чи схвалення системи управління якістю не повинні були видаватися, він повинен з урахуванням принципу пропорційності тимчасово зупинити дію або скасувати виданий сертифікат перевірки типу чи схвалення системи управління якістю, або внести до нього обмеження з докладним визначенням причин, якщо відповідність таким вимогам не забезпечується впровадженням відповідних коригувальних заходів виробником.

У разі тимчасового зупинення дії або скасування сертифіката перевірки типу чи схвалення системи управління якістю або внесення до нього будь-яких обмежень, а також у разі, коли може бути необхідним втручання органу державного ринкового нагляду, призначений орган з оцінки відповідності інформує про це відповідний орган державного ринкового нагляду в установленому порядку.

21. Подання та розгляд апеляцій на рішення призначених органів з оцінки відповідності здійснюються відповідно до закону.

22. Відповідна координація та співпраця між призначеними органами з оцінки відповідності здійснюється у формі секторальної групи.

Призначені органи з оцінки відповідності беруть участь у роботі секторальної групи призначених органів з оцінки відповідності безпосередньо або через визначених представників.

Монтаж та використання машин

23. Вимогами нормативно-правових актів щодо забезпечення захисту осіб, зокрема працівників під час експлуатації певної машини, не може бути передбачено її модифікацію у спосіб, не встановлений у цьому Технічному регламенті.

Знак відповідності технічним регламентам

24. Зображення знака відповідності технічним регламентам виконується згідно з формою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1184 “Про затвердження форми, опису знака відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення” (Офіційний вісник України, 2016 р., № 6, ст. 299).

Знак відповідності технічним регламентам наноситься на машину у видимий, розбірливий та незмивний спосіб згідно з додатком 3 до цього Технічного регламенту.

Забороняється нанесення на машини маркування, знаків і написів, які можуть ввести в оману треті сторони щодо значення або форми знака відповідності технічним регламентам, або обох.

На машини може бути нанесено будь-яке інше маркування за умови, що воно не погіршить видимість і розбірливість знака відповідності технічним регламентам.

Неналежне застосування знака відповідності технічним регламентам

25. Знак відповідності технічним регламентам вважається неналежно застосованим у разі:

його нанесення на машини, на які не поширюється дія цього Технічного регламенту;

введення в обіг та/або в експлуатацію машин без знака відповідності технічним регламентам та/або декларації про відповідність;

наявності на машині іншого маркування, ніж знак відповідності технічним регламентам, якщо воно може дезінформувати треті сторони щодо змісту або форми маркування, або того і другого.

Конфіденційність інформації

26. Усі сторони та особи повинні забезпечувати конфіденційність інформації, одержаної в процесі виконання своїх завдань, пов'язаних із застосуванням цього Технічного регламенту, у тому числі інформації, що

становить комерційну таємницю виробника або уповноваженого представника, за винятком випадків, коли розкриття такої інформації є необхідним для забезпечення захисту життя або здоров'я людини.

27. Положення пункту 26 цього Технічного регламенту не впливають на повноваження органів виконавчої влади, інших державних органів та призначених органів з оцінки відповідності стосовно взаємного обміну інформацією та видання попереджень.

Таблиця відповідності

28. Таблиця відповідності положень Директиви 2006/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 р. щодо машин та внесення змін до Директиви 95/16/ЄС та цього Технічного регламенту наведена в додатку 12 до цього Технічного регламенту.
